

1835

No. 2.

LEEUWARDER

DINGSDAG

COURANT

den 6 JANUARIJ.

PUBLICATIE.

Burgemeester en Wethouders der stad Leeuwarden;
Gelet op art. 49 der Wet op de Militie, van den 8 Januarij 1817, en op art. 5 van die van den 27 April 1820.

Brengen, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat de inschrijving voor de Militie wegens deze Stad en deszelfs jurisdictie, voor het jaar 1835, zal plaats hebben ten Raadhuijs, op Maandag, Dingsdag, Woensdag en Donderdag, den 12, 13, 14 en 15 dezer maand, telkens des morgens van negen tot twaalf uur, in de volgende orde:

Maandag,	voor diegenen welke wonen in de wijken A, B, C en D.
Dingsdag,	E, F en G.
Woensdag,	H, I en K.
Donderdag,	L, M, N, O en P.

Waar toe zich moeten aangeven alle Ingezetenen die in het jaar 1816 geboren zijn, mitsgaders diegenen welke hun verblijf binnen het Rijk zijn komen te vestigen en als Ingezetenen beschouwd moeten worden, voor zoo verre zij in de jaren der Militie vallen en hun 23ste jaar, op den 1sten dezer alzo niet hadden volbragt.

Met betrekking tot de verplichtingen en noodige aanwijzingen de Inschrijving voor de Militie betreffende, wordt een ieder verwezen tot de bekendmaking van wege den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie, geplaatst in de Leeuwarder Couranten van den 12 en 20 December 1834; doch bijzonder worden de belanghebbenden aangemaand om zich omtrent hunnen justen ouderdom te verzekeren door een geboorte extract, voor een ieder bij den Burgerlijken Stand, kosteloos verkrijgbaar; kunnende zoodanig extract alleen als een wettig bewijs worden aangemerkt.

En op dat zulks kome ter kennis van een ieder dien het aangaat, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt, mitsgaders bij trommelslag worden bekend gemaakt.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

THIJS FEENSTRA.

Ter ordonnantie van dezelve,

M. S. DE WAL.

Leeuwarden,

den 3 Januarij 1835.

BEKENDMAKING.

Burgemeester en Wethouders der stad Leeuwarden;

Gezien de Resolutie van den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie, van den 11 December 1834, no. 12734.

Brengen, bij deze, ter kennis van de Ingezetenen, dat de Heeren *Suffridus Salverda* en *Johannes Romkes*, die volgens art. 56 van het Stedelijk Reglement, op den 2 dezer, zouden hebben moeten aftreden, bij Zijner Majesteits besluit van den 25 November bevorens, no. 80, bij continuatie, zijn benoemd tot Wethouders dezer Stad.

En op dat zulks kome ter kennis van een ieder dien zulks aangaat, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, alwaar zulks binnen deze Gemeente te geschieden gebruikelijk is.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

THIJS FEENSTRA.

Ter ordonnantie van dezelve,

M. S. DE WAL.

Leeuwarden,

den 3 Januarij 1835.

ITALIE.

ROME, den 13 December. Men schrijft uit Napels, dat het weder aldaar, even als hier, buitengewoon zacht is. Behalve eenige regenachtige dagen, heeft men er buitengewoon schoone dagen. Men verbeeldt zich in de lente verplaatst.

OOSTENRIJK.

WEENEN, den 23 December. Na een buitengewoon zacht weder, heeft men den 10 December te Agram eene aardbeving gevoeld, die op andere plaatsen, als te Kowreinitz, de deuren en vensters heeft bewogen. De schok ging van het noord-oosten naar het zuid westen.

BEIJEREN.

MUNCHEN, den 24 December. De jongste alhier uit Griekenland ontvanger berigten loopen tot half November. De zaken nemen aldaar de gunstigste wending; de partijschappen, die er nog mogen bestaan, worden door de wijze maatregelen van het gouvernement en de verstandige houding van het volk, hetwelk zich van alle deelneming daaraan onthoudt, krachteloos in toom gehouden.

De organisatie der regterlijke magt hoopt men eerlang te zien daarstellen, alzo de commissie tot het regelen van het personeel, hare werkzaamheden volbragt heeft.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 28 December. De tegenwoordigheid alhier van den Koninklijken Nederlandschen luitenant generaal *Fagel*, doet vermoeden, dat hij belast is met eene zending bij den Duitschen Bondsdag nopens de zaak van Luxemburg, waarover thans gehandeld wordt.

Men spreekt, zoo hier als elders, in de laatste dagen, wederom over den gezondheidstoestand des Konings van Pruisen als eenigzins bedenkelijk wordende. Gezegde Z. M. is 64 jaren oud, en schijnt zich, volgens brieven uit Berlijn, eenigzins zwak te gevoelen. Meermalen intusschen werden er zeer nadeelige geruchten nopens 's vorsten gezondheidstoestand verspreid, zonder dat zulks van de gevreesde gevolgen was. Zoo mag men zich vleijen dat de uitkomst wederom zijn zal.

Men meldt uit Weenen, onder dagteekening van den 19 dezer, dat aldaar de post uit Konstantinopel was aangekomen, maar niets belangrijks voor het oogenblik had medegebragt. De Porte zette hare krijgswegelingen steeds voort, en scheen opzigte-lijk den toestand van Syrie in bezorgheid te verkeeren. Men wilde weten, dat de Sultan, zoodra het seizoen zulks zou gedoogen, zelf het leger in Azie zou gaan in oogenschoon nemen. Voorts zeide men, dat de Turksche gezant te Londen was teruggeroepen en door eenen anderen zou vervangen worden.

Dienzelfden dag had men te Weenen het bericht ontvangen van de aankomst van den heer *Peel* te Londen, van zijne benoeming tot eersten minister, zoo als die van lord *Wellington* tot minister van buitenlandse zaken, en van de aanstaande ontbinding van het parlement. Dit bericht had aldaar nog al sensatie gemaakt, inzonderheid daar men gemeend had, dat het parlement niet zou ontbonden worden, en lord *Wellington*, wanneer hij eene plaats in het ministerie aannam, zich bepalen zou tot die van minister van oorlog. Ter beurze waren eerst de fondsen sterk gedrukt, doch daarna, bij den sloop, wederom gerezen. De coursen toonden evenwel meer neiging tot daling dan tot rijzing, hergeen toe te schrijven is aan de vrees, dat, bij de verkiezing van een nieuw parlement, de oppositie, tegenover het tory-ministerie, de meerderheid hebben mogt, in welk geval de radikalen aan het roer zouden kunnen komen.

Van den zinsten. Van de vele staatkundige kwestien, welke door de Julij-Revolutie van 1830 waren opgeworpen, is in December 1834 nog slechts het kleinste getal beslist. Dezelve laten zich verdeelen in theoretische en practische. Dat men het omtrent de theoretische kwestie niet eens is geworden, is geheel natuurlijk en heeft ook weinig te beteekenen. Het beginsel der Julij-Revolutie kan nog langen tijd bestreden worden; het heeft deszeifs werking doen zien, ontwikkelt zich in deszeifs gevolgen, zal zich bevestigen of krachteloos maken, al naar gelang de omstandigheden zulks toelaten. Zorgelijker is het, dat men ook de praktische kwestien meerendeels nog in eenen provisionelen toestand behandelt. De horizon wordt niet vrij van wolken en met elk oogenblik kan het onweder op nieuw uitbarsten. Nog onlangs schoor uit schijnbaar helderen hemel een bliksemstraal neder, en Engeland had een tory-Kabinet. Wel verklaarde sir *R. Peel* de trakaten, van welken oorsprong deze wezen mochten, te zullen in stand houden, wanneer men hem het roer van staat in handen liet. Maar wat wil dit zeggen, wanneer men de verklaring van het Kabinet der Tuilleries (de promulgatie des viervoudigen verbonds) daarbij in aanmerking neemt? Deze veelmaals behandelde overeenkomst is zelfs onder het Ministerie der Whigs slechts als een stiefkind aangemerkt en slechts gedwongen geliefkoosd geworden; hoe zal het hiermede gaan onder de Tories, die nimmer hun *Carlismus* hebben verloochend? Praktische staatkundige kwestien, welke in 1835 derzelver oplossing te gemoet zien, wellicht zonder dezelve te vinden, bestaan er dus niet weinige. Wij noemen slechts Algiers, Ankon, België, Portugal, Spanje, enz. Dat Frankrijk aan Afrika's noordkust eene kolonie bezit, is als dandzaak te Londen en Konstantinopel bekend, doch tot dus verre noch door *Willem IV*, noch door *Mahmud II* als regmatig bezit erkend. Het bezetten van Ankon, deze onverwachte uitvoering van *Perier's* schendingen geest, heeft men ongemoed laten plaats hebben, doordien gewigtiger aangelegen-

heden de aandacht bezig hielden; op den duur kan deze anomalie nogtans niet in wezen blijven; de Paus zal van de vreemde gasten gaarne willen ontslagen zijn. België verkeert nog altijd met Holland in morelen krijgstoestand en kan in één oogenblik in den werkelijken geraken; het lijdt aan den Luxemburger doorn, en verlangt naar eene definitieve regeling van deszelfs gesteldheid. Portugal schijnt het angst en zekerst op de loopbaan der wedergeboorte voort te schrjden, maar de staatkundige betrekkingen met de meeste vastelands Mogendheden zijn nog niet geregeld en don *Miguel* staat op den achtergrond als bereidvaardig werktuig eener mogelijke reactie. Spanje, dat noch de veerkracht van 1808, noch den omwentelingsgeest van 1820 aan den dag legt, dat zich aan eene andere soort van zorgeloosheid overgeeft, dat met zware financiële wonden is overdekt en den burgeroorlog in de Baskische provincien niet weet ten einde te brengen, is een lastige nabuur voor de Franschen, een kostbare bondgenoot voor Engeland en voor het overige Europa een in moeilijke ontwikkeling verkeerende staat, dien men dulden moet.

Al deze provisionele gesteldheden zijn voor de oppositie partijen in Frankrijk nadeelig en gewenscht. Nadeelig, omdat de grondslagen der revolutie onder zulke omstandigheden geene vastheid kunnen verkrijgen, noch zich uitbreiden. De volken denken aan Sparta, hoe daar de deugd der matigheid werd onderwezen. Gewenscht, omdat zij thans de schuld der verwikkeling geheel op de regering kunnen laden. Uit dit oogpunt beschouwd is een artikel van den *National* van den 24 December zoo vol treffende waarheden, dat wij hetzelfde hier hoofdzakelijk overnemen:

„Wat had *Casimir Périer* beloofd? Ontwapening, vermindering van belasting, eervolle vrede met Europa. Men geeft toe dat de twee eerste beloften niet vervuld zijn. Maar ook met de derde is het niet beter gelegen. Men zegge ons wat *beslist* is geworden met betrekking tot Spanje, Portugal, België, ja Frankrijk zelf, sedert de heer *Peel* in zijn manifest verklaard heeft, dat hij alle verbindtenissen met de vreemde Mogendheden zal naleven zonder op derzelver oorsprong te letten. Wij geven toe, dat in deze formule geene dreiging maar slechts eene beleediging ligt, doch wij vragen onze ministers, die het zich laten welgevalen, dat aan de Julij-revolutie eene veiligheidskaart door den hertog van *Wellington* uitgereikt wordt, waar zijn die duidelijke, onheroeplijke verbindtenissen, die den staat van zaken in Europa, zoo als hij sedert 1830 bestaat, als blijvend en onschendbaar verwaarborgen, en ons vergunnen geene andere krenking dan door de woorden van een ministerie *Aberdeen*, *Peel* en *Wellington* te duchten? Wat België betreft, is nog niets beslist; dit afgezaagde onderwerp is sedert drie jaren door de dagbladen behandeld. Onze (dat is de republikeinsche oppositie) schuld was het niet, dat door de verovering der Citadel van Antwerpen met de daad niets is beslist geworden. Indien het Duitsche Verbond nog ten huidige dage, even als bij het ontstaan van den strijd de middelen bezit om partij voor Holland te kiezen; indien deze middelen in de raketen van 1815 liggen en ook in de latere sedert 1830 toegegeven worden, wanneer alzo de Belgische onzijdigheid, een woord zonder beteekenis is; — wij (de republikeinen) hebben die gerechtheid van zaken niet geschapen. De vraag alleen is, of, bijaldiende verdragen die de neutraliteit van België waarborgen, Frankrijk andermaal eens noodzakten den Belgen hulp tegen de Hollanders te verleenen, of zeggen wij, in dat geval de hertog van *Wellington* zich, even als lord *Palmerston*, vergenoegen zoude met den kolonel *Coradoc* naar ons hoofdkwartier te zenden. Ook opzigteijk Portugal en Spanje bestaan verdragen; wij hebben die lang gekend en thans ook in den *Moniteur* gevonden. Drie punten worden daarin bepaald: 1°. Engeland en Frankrijk verbinden zich don *Miguel* en don *Carlos* van het Portugesche grondgebied te verjagen. Deze bepaling is vervuld, don *Miguel* is in Italie, don *Carlos* strijdt in het Noordeijk Spanje, 2°. Engeland verbindt zich wapenen, ammunitie en schepen aan Spanje te leveren. Wie kan nog gelooven dat dit gedeelte der verbindtenis nageleefd zal worden? Dat de hertog van *Wellington* aan *Christina* hulp zoude verleenen om den opstand in de Baskische gewesten te dempen? Hij zal zeggen, dat gaat niet, en zal wel een middelje vinden om te bewijzen dat hij door de letter des verdrags niet daartoe verlijgt is; 3°. het geval is te voorzien, dat Frankrijk het in zijn belang zoude kunnen achten Spanje bij te staan; het mag zulks doen; doch zulks slechts met toestemming van Groot-Britannie, zijn getrouwen bondgenoot. De hertog van *Wellington* zal die toestemming niet weigeren, doch dezelve aan voorwaarden onderwerpen, die zijne toestemming wederom kunnen krachteloos maken. Met een woord, de bestaande verdragen zijn bedriegelijk; de onafhankelijkheid van België is niet verzekerd; de toestand van het schierelland is geenszins geruststellend. De politiek van het stelsel van 13 Maart en 11 October heeft geene harer beloften gehouden.”

Uit Minden schrijft men dd. 15 December het volgende: In een der laatste nachten heeft hier een zonderling geval plaats gehad, zijnde namelijk 4 à 5 onzer vesting gevangenen door den schoorsteen naar buiten op den wal geklommen en verder de ad uitgewandeld tot aan de landhoeve van den akkerman *Kolle*, waar zij eene vertekoe uit den stal roofden, maar de drooge gracht der vesting voerden, aldaar vasteladen en stuksgewijze door den schoorsteen binnen de gevangenis met zich terug bragt, waarna zij het zich goed lieten smaken. Eenigen tijd daarna wilden zij het waaguk andermaal beproeven, doch werden deze maal op hunne wandeling door de wach ontdekt en in veiliger bewaarplaats opgesloten.

Uit Hoxter aan de Wezer wordt als een nieuw verschijnsel gemeld, dat van daar in helaatst van October een schip met 500 landverhuizers vertrokken is, welke naar Jamah bestemd waren. Daar deze lieden niet, zooals de meeste landverhuizers, naar de Veenigde Staten, de reis op eigen kosten ondernamen noch eenig vermogen met zich verden, maar schier van alles onbloom waren en vrij naar Jamaica overgevoerd konde worden, hadden de overheden zich in het eerst tegen hun vertrek verzet, vermoende dat er ongeoorloofde middelen gebezigd konden zijn om hen tot de landverhuizing te verleiden. Bij onderzoek was echter het ongegronde van dit vermoeden geblekt, en had men de overtuiging erlangd, dat aan deze lieden, ten gevolge van de vrjting der Neger-slaven, op Jamaica een behoorlijk bestaan als veldarbeiders verzekerd was geworden, verklarende zij in hun vaderland geene gelegenheid meer te hebben om redelijk den kost te winnen.

ENGELAND.

LONEN, den 27 December. Den 19 dezer vierde zekere *John Leavelle*, sinds verscheene jaren te Brighton van de weldadigheid der koninklijke familie levende, zijnen 10den verjaardag. In zijne jeugd oefende hij het beroep uit van reizend betelapper, n vroegtijdig huwde hij zijne eerste vrouw, bij welke hij 22 kinderen, en daaronder 16 zonen, won; kort daarna hertrouwd zijnde, kreeg hij bij zijne tweede vrouw 20 kinderen, waaronder 12 zonen. In alles won hij dus het verbazend getal van 2 kinderen bij twee vrouwen. Hij geniet nog eene volmaakte gezondheid, en bezit noegzaam alle zijne vermogens.

FRANKRIJK.

PARIJ, den 27 December. Ons dagblad *le Quotidienne* behelst het volgende artikel:

„In Bete wordt eene parlementaire komedie gespeeld, die onder de bespottelijkste zoude behoren, indien dezelve minder belangrijke onderwerpen betrof. De ministers vragen oolgskosten, en de kamers stemmen dezelve toe. Men spreekt hoog van den moed en nationaliteit, en op de tijding dat eenige Hollandache miliciens zich bij hunne korps vervoegen, is de angst algemeen. (In het Fransch staat, dat de helden van angst ryen,) en wendt men zich naar het Palais Royal. (Dit paleis behoort aan de fam van Orleans, dus aan Koning *Lodewijk Philips*) Deze laatste hoop van België is tjs verdwenen, want de minister van buitenlandse zaken is verplicht geweest, aalten Belgischen senaat te verklaren, dat men op die hulp niet meer kon rekenen. Iheer de *Meulenaere* heeft echter die verontrustende verklaring pogen te verzachten door te zeggen, dat ingeval van oorlog België de hulp van Frankrijk en van Engeland niet noodig heeft. Dit is zeer gelukkig voor België, want ingeval zij die hulp behidigd had, zou zij ze niet kunnen bekomen.” (In de zitting van den 26 December heeft de Belgische minister zijne landgenooten meer pogen gerust te stellen; dochun de hulp van Frankrijk in zoo verre toe te zeggen, dat hij er niet aan twijfelde

Hezelfde blad zegt, dat er besloten is, dat geene vreemde russenkomst in België meer ordt toegelaten, en dat Keizer *Nicolaas* en zijne bondgenooten niet ongenegen zijn België te erkennen, als een staat, in het beheer afgescheiden van Holland, doch ben onder een en denzelfden scepter. — Dat dagblad kan, even als alle anderen den, doch het spreekt niet naar den zin van sommige Belgen en sommige Hollandersden nog minder naar den zin van sommige Franschen, die België reeds als hun eigen beschouwen.

Van den 29sten. Door het vijfde arrondissement van Parijs is, met eene meerderheid van 100 stemmen, tot afgevaardigde verkozen de heer *E. Salverte*. Die verkiezing schijnt eenige sensatie ten hove gemaakt te hebben; zij is eene wezenlijke teleurstelling voor het ministerie, hetwelk op de verkiezing van den heer *Davillier* deszelfs kandidaat, gerekend had, en zulks wel des te meer, daar de heer *Davillier* een algemeen geacht man is, die zelfs in eene ontwikkeling zijner staatkundige gevoelens zoo ver gegaan was van te beloven, niet dat hij een stellige opposant zou worden. Zes maanden, maar dat hij hem eene strekking tot oppositie gevonden zou worden. Zes maanden vroeger werd door dat zelfde kiescollege de heer *Thiers* met eene meerderheid van 200 stemmen verkozen.

Men is nieuwsgierig hoe de verkiezingen in het zevende arrondissement van Parijs, te Pont-Rousseau, te Savigny en te Bourbon-Vendée zullen uitvallen, waar men weet dat de oppositie sterk werkt en veel hoop schijnt te hebben om hare kandidaten verkozen te krijgen.

De heer *Kassner*, voorheen kassier van de schatkist onder den baron *Louis*, en voortvluchtig ten gevolge van een groot te kort in zijne kas, is dezer dagen in Engeland overleden.

Bij eene koninklijke ordonnantie van den 27 dezer zijn de staatkundige gevangenen in de centrale gevangenis van Mont St. Michel, ter zake van de promptie en moedige hulp, door hen bij den brand in den nacht van den 22 op den 23 October bewezen, en waaraan men het behoud van het grootst gedeelte der gebouwen en misschien van een aantal particuliere huizen te danken heeft, allen begenadigd en in vrijheid gesteld, met uitzondering alleen van *Valloir* en *Forken*, wier overdrevene staatkundige gevoelens geene volkomen begenadiging toelieten, maar wier gevangenisstraf toch verkort en verzacht is.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 31 December. Volgens den Brusselschen *Independant* wordt de bruidschat der jonge Koningin van Portugal, grotendeels te Brussel aangekocht en in gereedheid gebracht, bijzonder wat het linnengoed en kantwerk betrof, waarvan reeds verscheidene kisten ter verzending aan het hotel van het Portugeesch gezantschap te Brussel waren bezorgd.

Onder de vreemde troepen die thans de Portugesche dienst verlaten bevindt zich ook het Belgische legioen. Hetzelfde lag laatstelijk te Elvas in bezetting, waar het, wegens voorgewende of wezenlijke wanbetaling van soldij, alle verdere dienst heeft geweigerd; den 12 dezer was het daarop te Lissabon aangekomen, van waar het zoo spoedig mogelijk naar Oostende zou worden overgescheept.

Te Londen heeft men New-Yorksche brieven tot den 1 dezer ontvangen. Dien dag moest de zitting van het congres te Washington geopend worden, en men zag met gespannen verwachting de openingsrede van den voorzitter te gemoet, vooral om te weten, op welken toon van de betrekkingen met Frankrijk gesproken zou worden, over welke handelwijze, ten aanzien van de bij verdrag bedongene schadevergoeding voor Amerikaansche ingezetenen, men in de vereenigde Staten uiterst verbitterd is. De rede van den voorzitter bij de laatste verkiezingen voor het congres eene groote meentelijkheid in het huis der vertegenwoordigers erlangd had, zoo meende men dat de voorzitter thans alles zoude aanwenden, om zijn liefdeskoosd plan, de afschaffing van de bank der vereenigde Staten, door te zetten.

In den *Messenger de Gand* lezen wij het volgende:

De Hollandsche dagbladen melden heden eene gewichtige tijding: het aanstaande vertrek des Prins van Oranje naar Londen. Deze reis zal natuurlijk wel aanleiding geven tot talloze gissingen, en het is zeker dat het doel derzelfde van eenen ernstigen en belangrijken aard moet zijn, want men kan niet veronderstellen, dat de Prins Veldmaarschalk in de tegenwoordige krisis en in het strengste jaargetijde zijn hoofdkwartier zou verlaten, en de hoofdstad van Engeland bezoeken, met het eenige oogmerk om zich te vermaken. Terwijl dit nieuws dan ook de regtmatige hoop, sedert kort door de vrienden van orde opgevat, zal vermeerderen, zal het tevens den schrik onder omwentelingsmensen, die sedert de benoeming van het ministerie *Wellington* geen oogenblik rust hebben, ten top voeren. Gelukkiglijk is de oorlogssubventie bij stemming doorgegaan, anders zouden onze ministers, die beste menschen, wel zeker wel van deze buitengewone reis hebben bediend, om den volke schrik aan te jagen en de bange bloeden der kamer zouden al gauw zeven of acht millioentjes meer bij den last hebben gevoegd, dien zij op de schouders van den armen ingezetenen hebben gestapeld.

's GRAVENHAGE, den 1 Januarij. Den 31 December heeft Z. M. het volgende besluit genomen:

Wij WILLEM enz.

Op de adressen, aan ons ingediend door onderscheiden bierbrouwers, azijn-fabrikanten en handelaars in sterke dranken, houdende bezwaren tegen de verordeningen van ons besluit van den 13 April 1833 (Staatsblad no. 9), betrekkelijk de invoering van het Nederlandsch vaatwerk voor den handel in het groot.

Gezien ons besluit van den 9 December 1833 (Staatsblad no. 62), waarbij de termijn van voormelde uitvoering tot op den 1 Januarij 1835 is uitgesteld geworden.

Op het rapport van onze Minister van Binnenlandsche Zaken van den 18 December 1834, no. 127, 2de afdeling.

Den Raad van State gehoord (advies van den 30 December 1834, no. 9).

Hebben besloten en besluiten, met intrekking van onze beide hiervoren vermaakte besluiten, de navolgende bepalingen nopens de invoering van het Nederlandsche vaatwerk vast te stellen.

Art. 1. Te rekenen van den 1 Januarij 1836, zal al het nieuw vervaardigde vaatwerk, voor zoo verre hetzelfde niet uitsluitend bestemd is tot vervoer of tot bewerking, maar tevens tot inhouddmaat strekt, bij de aflevering van bierazijn, olie, inlever, brandewijn, melk en in het algemeen van alle inlands gefabriceerde vchten als zoodanig worden gekijkt, doch op geen anderen inhoud dan op dien van 10, 20, 30, 40, 50, 100, 150 en 200 Nederlandsche kannen (*litres*).

Alle vaten van grooteren inhoud dan van 200 Nederlandsche kannen, of van het dubbel Nederlandsch vat (*hectolitre*), zullen alleen als middelen van vervoer (van bewaard beschouwd en dienvolgens aan geen jk onderworpen zijn.

2. Al het tot dusverre aanwezige oude vaatwerk zal tot den 1 Januarij 1835 kunnen gebruikt worden, tot afleveringen, zonder eenigen jk of her-ijk te ondergaan, mits, vóór het einde des jaars 1836, door de daartoe bevoegde beambten, in een bijzonder merk gebrand worlende, ten blijke, dat de aldus gedane aflevering niet geacht worden bij de wettige maat te zijn geschied, en onverminderd het wt der verbruikers, om te vorderen, dat dezelve, in vaatwerk, overeenkomstig het bepaalde gekijkt, plaats hebbe.

De hiervoren vermeldde branding zal buiten bezwaar van de eigenaars van k vaatwerk worden bewerkstelligd.

3. Al het vaatwerk in voormelde fabrieken bezorgd, om aldaar te worden vervuld, zal als het eigen vaatwerk der fabriekanten beschouwd worden en aan dezelde branding als voren onderhevig zijn.

4. De in artikel 1 bedoelde jk zal, door de daartoe bevoegde beambten, geschieden in de fabrieken of werkplaatsen der eigenaars van het vaatwerk, en zulks ten tijde des jaars 1836 dikwerf daartoe door lastgenoemden aanvraag wordt gedn, doch over niet minder dan 50 der kleinste fusten te gelijk, of een in jkloondaarmede overgestemmend aantal grootere vaten.

5. Het zal vrijstaan het aanwezige vaatwerk, binnen den tijd van veertie jaren, te rekenen van 1 Januarij 1836, door verknijping zoodanig te vergrooten of te verkleinen, dat deszelfs inhoud overeenkome met dien, welke bij art. 1 voor het nieuw vaatwerk is vastgesteld, ten blijke waarvan de aldus veranderde vaten, even als de ruwe, den jk zullen moeten ondergaan.

6. Na het eindigen van den hiervoren bepaalden termijn zal al het ou vaatwerk, hetwelk buiten de voorgeschreven inhouds-verandering gebleven is, it langer als maat bij de afleveringen mogen worden gebruikt.

7. In de vervaardiging der nieuwe vaten zullen zich de kuipers voort te regelen hebben naar de volgende afmetingen, uitgedrukt in Nederlandsche strek, en gerekend binnenwerks, te weten:

Inhoud der vaten in Ned. kannen.	Buiks-midd. of spandte.	Bodems-midd. dellijn.	Houte
10	236	197	6
20	298	243	2
30	341	284	9
40	375	312	16
50	404	337	18
100	509	424	31
150	582	485	31
200	641	534	95

8. De jk der nieuw vervaardigde vaten zal alleen door verificate afmetingen geschieden, ten zij de eigenaar of de verbruiker den water-ijk mogterlangen.

9. Bij de voormelde verificatie zullen de jkers, als remedie op diemiddelde middellijn van buik en bodem, zoo in meer als min, mogen toegeven strepen voor de vaten beneden den inhoud van 100 kannen, en vier strepen voor grootere vaten, tot die van 200 kannen ingesloten; behalve dien zal er op den inh worden toegestaan eene remedie van 3 per cent naar binnen en van 4 per cent n buiten.

10. Op elk der nieuw vervaardigde vaten zal deszelfs wettige inh met duidelijke cijfers, onder bijvoeging der letters NK, worden ingesneden of ebrand; zulende wijders, op de meest geschikte plaatsen, het jkmerk en de jaarteworden gesteld.

11. Alle zoodanige eens gekijte vaten, die, in geval van reparatie, van nieuwe duijgen moeten voorzien worden, zullen wederom den jk behooren te ondergaan, alvorens in gebruik te mogen komen.

12. De bepalingen, in de voorestaande artikelen vervat, zullen niet toepasselijk zijn op zoodanige fusten, welke uitsluitend bestemd zijn tot verzending buiten 's Lands van inlands gefabriceerde vchten.

13. Voor zoo verre de werkzaamheden, aan den voormelden jk verbonden, op die plaatsen, alwaar eene aanzienlijke hoeveelheid vaatwerk voorhanden is, niet aan de arrondissements- of adjunct-ijkers mogten worden opgedragen, zullen door ons bijzondere ambtenaren worden aangesteld, die onder de benaming van jkers van het vaatwerk, uitsluitend met de voornoemde werkzaamheden zullen worden belast.

De thans nog in sommige provincien in functie zijnde plaatselijke jkers van het vaatwerk zullen, mits daartoe de vereischte geschiktheid bezittende, bij deze benoeming bij voorkeur in aanmerking komen.

14. Het tarief der jkloonen van het vaatwerk zal bedragen als volgt:

I. Melkvaten.

Voor elk vat beneden de 50 kan 24 cent.

II. Bier- en Azijnvaten.

Voor elk vat van 10 en 20 kan 11 cent.

30 en 40 — 24 —

50 en 100 — 5 —

150 — 71 —

200 — 10 —

Voor den water-ijk zal het dubbel van het voorgaande jkloon mogen worden gevorderd.

III. Olie en Sterkedrank - Vaten.

Voor een vat van 10 à 20 kan 5 cent.

30 à 40 — 10 —

50 à 100 — 15 —

150 — 20 —

200 — 25 —

Voor den water-ijk zal het voorgaande tarief met de helft mogen worden verhoogd. 15. Alle overtredingen op de bepalingen van ons tegenwoordig besluit, zullen worden gestraft overeenkomstig de bestaande wetten en verordeningen.

En is onze Minister van Binnenlandsche Zaken belast met de uitvoering dezes, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan onze Minister van Financiën, aan de Algemeene Rekenkamer en aan den Raad van State, tot informatie, zulende het tegenwoordig besluit in het Staatsblad worden geplaatst, enz.

AMSTERDAM, den 2 Januarij. De ook hier te lande bekende oogenarts *John Williams*, een Engelsman van geboorte, die zich door zijne opgeblazen aankondigingen, gezochtte aanbevelingen, listiglijk verkregene getuigenissen van zijne bekwaamheid, en andere dergelijke kunstgrepen, een onverdiend crediet had weten te verschaffen, is eenijck om zijne bedriegerij te Lausanne veroordeeld tot eene gevangenisstraf van 4 dagen en eene geldboete van 400 franken; in het vonnis wordt hem ten laste gelegd, dat hij sommigen, die ongeneeslijk waren, door hen met ijdele uitzigten te vleijen, anderen weer, die volstrekt gezond waren, door hun ongeronde vrees in te boezemen, overhaalde om zijne geneeswijze te beproeven, terwijl hij daarbij tevens een ongehoord honorarium afvorderde, en meestal den toestand der liggeloo gen slechts verergerde.

LEIJDEN, den 1 Januarij. Voor het akademie-jaar van 1834—1835, worden als studenten aan deze hogeschool, aan wier hoofd Z. K. H. Prins *Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk* prijkt, in den studenten-almanak opgegeven 637, van welke 212 de godgeleerdheid, 250 de regtsgeleerdheid, 131 de geneeskunde, 13 de wijsbegeerte en 31 de letteren beoefenen.

LEEWARDEN, den 5 Januarij. Uit 's Gravenhage schrijft men van den 1 dezer: „Gisteren avond hebben Z. M. de Koning en verschillende andere leden van het Koninklijk gezin, in de groote kerk alhier, de godsdienstoefening bijgewoond, die onder het gehoor van Do. *Dermout*, ter dankzegging aan den Allerhoogste, wegens den afloop van het jaar 1834, alsmede ter afsmeeking van deszelfs bescherming in het jaar 1835, werd gehouden. Evenmin als in het vorige jaar, heeft Z. M. heden, zoo als in vroeger tijd het geval was, openbare audientie verleend. Heden middag is er een groot diner van 80 converts ten hove.

Bij eene resolutie van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 10 dezer, is aan de Gouverneurs der onderscheidene provincien te kennen gegeven, dat aan Z. Exc. was voorgesteld de vraag, hoedanig, bij de oproeping ter intijg bij de mobile korpsen, moet worden gehandeld met opzigt tot zoodanige leden van den eersten ban der schutterijen, behoorende tot de ligitingen van 1833 en 1834, welke, na het opmaken van de staten. In art. 22 van Zr. Maj. besluit van den 25 Jclij, te voren (Staatsblad no. 24) omschreven, van woonplaats veranderd zijn. Op deze vraag heeft de minister geantwoord, dat, dewijl bij evengemeld besluit geene beperkingen zijn gesteld geworden noch hebben kunnen worden aan de aan elk lid der plaatselijke schutterijen, bij art. 27 der wet van 11 April 1827 (Staatsblad no. 17), toegekende bevoegdheid, om zijne vaste woonplaats naar elders over te brengen, mitsden zoodanige schutters niet meer kunnen geacht worden tot de gemeenten te behooren, alwaar zij, bij het opvragen van de staten, door de Gouverneurs bedoeld, op de jkzondere schutters-rollen werden angetroffen, welke, ten tijde dat de oproeping voor de mobile schutterij geschiedt, de verandering van woonplaats hebben bewerkstelligd, met inachtneming van de voorschriften, in het hierboven aangehaalde wets-artikel vervat en ten gevolge daarvan alreeds van de schutterlijke rollen der gemeenten, welke men heeft verlaten, zijn afgevoerd geworden.

Door de permanente commissie van het amortisatie-syndicaat zijn, onder dagteekening van den 1 dezer, de nummers bekend gemaakt van 412 stuks harer 34 pCts. schuldbekentnissen, ieder van f 1000, welke, in voldoening aan het bepaalde bij art. 5 en 6 van het koninklijk besluit van 1 Junij 1830, no. 168, door het amortisatie-syndicaat zijn ingetrokken en vernietigd.

De *Staats-Courant* behelst eene aan het Leger bekend gemaakte algemeene order, bevattende de van af 13 Augustus tot op den 12 November gedane benoemingen, overplaatsingen, non-activiteitstellingen, pensioen-verleeningen, ontsagen, enz.

Den 27sten 11. Is de fundering van het te bouwen bomvrij fort te Eilwoudsdijk aanbesteed voor eene som van f 81,000 aan den heer *van Haften*, riks sannemer; en de fundering van het op te rigten fort aan de oostzijde van de haven te Brekens, is den 29sten aanbesteed, voor eene som van f 71,000, aan den heer *C. Hartog*, van Sileedrecht.

Te Amsterdam zijn gedurende het jaar 1834 uit zee aangekomen 2158 schepen. In het vorig jaar 1833 bedroeg dit getal 2374, en in 1832, 2246.

Gedurende het jaar 1834, zijn te Rotterdam uit zee aangekomen 1888 schepen, en uitgezeld 1088, behalve de vischhoekers, jagers, haringhuizen en schepen, die van Rotterdam, Dordrecht, Schiedam, enz. langs de Zeeuwseche Stroomen zijn ingekomen of uitgezeld, of die binnen door, langs de Wadden, van Hamburg, Bremen enz., zijn gearriveerd of derwaarts vertrokken.

In 1833 aangekomen 2049 en uitgezeld 1962.

In het afgeloopen jaar 1834 zijn van Dordrecht naar zee gegaan 279 schepen, en aan die stad aangekomen 216 schepen.

In het jaar 1834 zijn in Schiedam uit zee aangekomen 232 schepen, waarvan 70 van Sunderland met kolen en 162 van Greifswald, Liebau, Arensburg en Riga met granen; alsmede met 65 schepen van Keulen, Dusseldorp en andere aan der Rijn gelegen plaatsen, verder van binnen 's Lands zijn aangebragt 2232 lasten granen, zijnde 4082 lasten minder dan in 1833.

Uit Dordrecht wordt van den 2 dezer gemeld, gepasseerden Woensdag is het door het departement van kolonien voor de dienst in Oost-Indie aangekochte stoom-zeeschip *de Pylades* langs de Oude Maas en de Kijper naar 's Gravenhage gekomen, van waar hetzelfde schip, na er nog uit een paar klagen steenkolen overge ometen te hebben, heden morgen ten 8 ure wederom vertrokken is om de reis naar deszelfs bestemming voort te zetten.

Te Ganshoren heeft het zeldzame geval plaats gehad, dat een grijsstard van 74 jaren, voor zich, van zijne uitgespaarde penningen, een huis bouwende, dens vader, een man van 105 jaren, een rietdekker van zijn handwerk, zelf het dak van dat huis gemaakt heeft.

In een der jongste zittingen van den Belgischen senaat, heeft een der leden de graaf *Pilain XIII* aangehouden, dat de weder Indijking van den polder van Bergharen door het bewind in Maart 1833 toegewezen was, voor eene som van 500,000 fr. aan den hebbende, verplicht geweest was aan denzelfden aannemer eene schadeloosstelling te keeren, en deze in het geheel eene som van 934,309 fr. 43 c. ontvangen had; en daar hetzelfde aan den laatsten aannemer *Willems* van Zelzacte nog 401,200 fr. voor arbeidsloon had betaald, zoo was door hetzelfde 1,335,509 fr. voor de digtig van den gemelden polder betaald geworden; terwijl vier onderscheiden aannemers die zaak voor hunne rekening genomen hadden, voor eene som van tusschen de 6 en 800,000 fr.

Gisteren is door den breedten kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier, tot predikant benoemd, de Wel-Eorw. zeer Geleerde Heer dr. *Abraham Molenaar*, te Sneek.

MIDDELBURG, den 29 December

Ieder Schrijver gewis, die een tijdvak, van niet minder dan dertig jaren, aan zijn werk besteedt en dan nog de voornaamste werelddeelen in eigen persoon bezoekt, ten einde met zekerheid echt te zijn, vestigt alreeds een zoo gunstig oordeel, dat men van zijne pen niet anders, dan gewigt en waarheid van zaken verwacht. Het was van zijne pen van Sicilië, die, onder Caesar en Augustus, zijne zoogenoemde *geschiedkundige Bibliotheek* vervaardigde en wel daarin de wereldsche voorvallen van den Trojaanschen oorlog tot op den dood van Alexander de Groote, en vervolgens tot op den oorlog van Julius Caesar, opteekende. In hem bewoondt men eene nauwkeurigheid tot in de kleinste bijzonderheden, welke bijkans niets overlaat tot onderrigt. Maar hij, die het allereerst het stoute ontwerp smeedde tot eene algemeene geschiedenis, aan hoe vele gevaren was hij niet bloot gesteld, dat hij zich veelal op de goede trouw van hen verlaten moest, welken hij raadpleegde! Van hem kan men nimmer dat wijsgeerig oogpunt vorderen, welk den geschiedboeker van één bepaald tijdvak toebehoort. Het is hier genoeg, dat hij zijne getrouwste voorgangers raadvragt; dat hij boekt, wat zij hebben kunnen weten; dat hij niets opzettelijks daarbij voegt, dan wat een gezond oordeel verbeterd, en dat hij alles in eene behoorlijke order rangschikt. Zoo verklaren wij den het fabelachtige, dat hij voor den Trojaanschen oorlog van elders overneemt. De schuld daarvan ligt niet in den man, die schreef; maar in het gebrek der kennis van de geheimen der natuur en in de vooroordeelen des tijds. Waar hij zelfs aanschouwt, is hij getrouw. Het nut van den lezer is zijn doel; spitzende hij zich op de uiteenzetting van voorbeelden, die voor alle eeuwen ter navoigting kunnen dienen. Zijn stijl vooraf beveelt zich door eene ongemeene eenvoudigheid, welke het kenmerk der waarheid is.

Ofschoon PLUTARCHUS geenszins opzettelijk eene pragmatische geschiedenis boekte, mogen zijne *Levensbeschrijvingen* ongetwijfeld met het hoogste regt tot dit belangrijk vak gerekend worden. Wie bewoondt daarin niet de eenvoudige, keurige uit eengezette voordragt van zaken en bovendien dien edelen wijsgeerigen geest, waarmede hij de karakters der Mannen van den hoogsten rang in het staats- of krijgswind tot in de kleinste opzichten ontleeft, het goede beveelt en de verkeerdheden gispt! Hoe uitnemend schoon zijn de vergelijkingen! Met welken kieschen smaak brengt hij de keurigste waarnemingen uit de natuur tot het rijk der zeden over, en beheerscht het gemoed! Zelfs wanneer hij al, ten opzichte der Romeinen, min of meer onzijdig wordt geoordeeld, dan mag de sterkere indruk van het tegenwoordige boven het voorledene eene vrijpraak verschaffen, welke in alle zijne overige oordeelvellingen van het ware goede eenen genoegzamen steun ontmoet.

R O M E.

Wanneer de geschiedenissen van TACITUS in een tijdperk vallen, waarin de uitgezochte wandaden allerlei rangen en standen bezoedelden, dan moet derzelver vermelding hem pinner tot eene vlek, maar heere stoute gispig tot roem worden gerekend. De aanbeveling der deugd moge dit hooge voorregt in zich zelve bezitten, dat zij, juist om hare natuurlijke samenstemming met het onbedorven gemoed, des te sterker invloed oefent; de schilderij, echter, van de wangedroegen der menschelijken natuur, hoe onbehaaglijk, moet daarom geacht worden, geene mindere waarde te bezitten, omdat het vernis der ondeugd, in tijden van heerschend zedenbederf, zoo vaak de kleur van het goede leent, om den bedriegelijken schijn te loofen. De Schrijver, die zich zulks verstout, waagt niet zelden goed en bloed, en brengt het zeldzaamste offer aan de geschondene menscheit. Maar nog meer hangt deze indruk af van de manier der voordragt zelve. De rijkdom der stoffe, de beknoptheid der zaken, de kortheld en kracht van uitdrukking, voldingt in Tacitus alles, wat de uitgezochte kunst in staat is te leveren, zonder zich zelve te bedoelen.

Ja indien ooit twijfel wegens de volkomenheid eener geschiedenis mogt ontstaan, dan zal LITURUS alleen met zijne *Historie des Romeinschen Volks* in dit opzigt beslissen. Nergens toch is het verhaal van personen en zaken, landen en volken, uitvoeriger en beknopt tevens. Nergens wordt de heldendeugd, in den staat of op het veld, met hoogere waarde gekenschetst. Overal prijkt de waarheid in haar eenvoudigst en beknopst licht, en juist daar verheft zij zich het meest, waar de Schrijver zijnen eigen twijfel niet ontveinst. Hij legt, het is waar, zijnen helden dikwerf redenen in den mond, welke de geschiedenis elders niet vermeldt; maar zij zijn alle karaktermatig waar en altijd edel: één enkel gezegde, dat hij wellicht ontmoetede, was voor zijnen geest stof genoeg voor eene gansche redevoering. Misschien is zijn stijl te gedroegen; maar de vorming van den echten staatsman, welke hij bedoelt, dult geene gispig van geringe gebreken. Paus Gregorius moge zijne schriften, zoo men voorgeeft, hebben willen verdorven om de gehechtheid aan fabelen en tooververschijnselen: dit toch verraadt meer den vroomen ijver van den tijd, waarin men den Schrijver niet verstond, die zelfs dan, wanneer hij het bijgeloof naar waarheid schetst, te gelijk zijnen afkeer uitdrukkelijk openbaart; en de zucht onzer tegenwoordige eeuw ter opdelvinge zijner verloren boeken bewijst dien hoogen eerbied, die allen viltust den mond snoert.

E N G E L A N D (*).

Onder de *Engelschen*, toch, ontmoeten wij, in den grooten HUMAN, overal den wijsgeerigen onderzoeker, die, met eene juistheid zonder wedergade, alle de hoofsche trekken ontwikkelt, waarmede de staatzucht en het bijgeloof beurtelings hare geduchte rol op aarde spelen, en zijne meesterlijke hand levert ons, in de *Geschiedenis van Engeland*, zulken spiegel van staatswist en partijgeest, en, te midden van duizende schakeeringen, zuik eene treffende eenheid, als slechts uiterst zeldzaam is, terwijl kracht van voorstelling den lezer aan hem en aan de waarheid tevens verbindt.

De beroemde GIBBON, daar hij der Romeinen laatste loogevallen boekt, doorwandelt, met zijnen gerusten gang, alle die kronkeladen des willekeurigen gezags, waarmede de overmoed den Vorst of den Krijgsman tot de jammerlijkste schennis vervoert. Geen spoor, hoe ongebaand, tusschen den openbaren troon en het geheime kabinet, tusschen den regtszetel en des overwinnaars zegewagen, tusschen het Kapitoel en den mijter, den Krijgsheld en den vergoeden Kerkheiligen, blijft onbetreden, en onbezweken is de moed, waarmede hij aan de toekomstige geslachten den eigenaardigen gang afteekent, om de staatkundige wijsheid met het zekerste voordeel toe te eigenen.

Het voorbeeld van ROBERTSON beslist zoo veel voor die ineengedrongene volheid van gedachten, dien rijkdom van stoffe, eenvoudig en beknopt voorgedragen, die juist gekozene ooppunten, waaruit elke daadzak moet worden beschouwd, dat bondig oordeel, waar mede het vóór of tegen moet worden gewogen, dat wij zijne *Geschiedenissen van Keizer Karel, van Griekenland, of van Amerika*, nimmer in handen nemen zonder de edelste voldoening van onzen geest; en is het dat wij hem omtrent dit laatste werelddeel hier en daar partijdig vinden, dan moge de geest van tijd en natie hem verontschuldigen.

I T A L I E.

Ofschoon Italië onder de menigte zijner geschiedschrijvers slechts weinigen telt, die hunne pen aan eeuwig ander land of volk buiten de grenzen van hun taalgebied leenden, verschaft echter hun overzicht van enkele gedeelten hunner telkens verwisselende Koninkrijken en Gemeenebesten, Graafschappen en Hertogdommen, wereldlijke en kerkelijke Staten, en de woelingen der menschelijke hartstochten, zuik eene verscheidenheid van tooneel, dat ieder, wien de menscheit heilig is, zich gaarne in hunne stuksgewijze en schrandere ontleding verdiept, en uit het verschil van klimaat de heerschende aegstgesteldheid leert opmerken, welke de karakters van afzonderlijke personen en gehele natien wijzigt. En dan gewis zullen MACHIAVELLI, MARUCCI, MASCARDI en BENI boven vele anderen den roem wegdragen, dat zij de samenwevingen van Adel of Burgerstand, de verheeringen of verederingen, hetzij van *Genua*, *Lucca* of *Venetie*, van *Napels* of *Sicilië* met zuik eene onpartijdigheid, klaarheid, beknoptheid, bevestigheid, en stichtende bedoelingen hebben medegedeeld, dat ook hunne namen op de geschiedrol ter navoigting niet mogen vergeten worden.

F R A N K R I J K.

Eene gelijke vereering vorderen de *Fransche* Historieschrijvers die of de *Geschiedenis van Rome* (zoo als de *Vaders Jesuiten*) of de gebeurtenissen hunner tijden (gelijk

(*) Men houde in het oog dat de Schrijver dit stuk reeds voor een aantal jaren samenstelde, waardoor latere geschiedschrijvers niet konden genoemd worden.

de Hertog van Sully en de Kardinaal van Rets in hunne *Gedenkschriften*), of de *Historie van Karel de Groote* (zoo als GAILLARD), of wel de meesterlijke *Beschrijving van Griekenland* (gelijk BARTHELEMY), hetzij breedvoerig of beknoptelijk, te boek stelden. Zij toch schreven met eenen edelen geest, die de waarheid hulft, Hunne vergelijkingen, het wijsgeerig waas, over hunne opmerkingen verspreid en de ontwikkeling van gevoelens, stelsels en karakters, zijn de bestanddeelen van een schoon geheel. De gepolijste smaak vooral, waarmede zij den lezer aan hun gemeenzaam onderhoud boefjen, is een voorregt, dat slechts aan weinigen van andere natien toebehoort. Al moge zelfs deze grootere hulde aan de bevestigheid nu en dan de waarheid of de goede trouw bij vele Schrijvers van hunnen landaard min of meer verdacht maken, dan kan de roem van meesterlijke schilderstukken in dit geschiedkundig opzigt aan hun geenszins worden betwist.

Het slot volgt.

E N G E L S C H E W E T T E N.

In eene der Londonsche kerken viel onlangs eene groote ongeregeldeheid voor en dit wel in de tegenwoordigheid des Konings. Twee aanzienlijke jonge lieden geraakten met zuik eene woedende drift aan elkander, dat de een zijnen stok op het hoofd des anderen aan splinters sloeg, en hem zeker vermoord zoude hebben, waren er geen bezadigde menschen tusschen beiden gekomen. Het ergste evenwel, zoo als althud, kwam ook hier achter aan, want een nog in kracht zijnde wet van Hendrik VIII beveelt, dat de schuldige aan dergeelyk eene wandad den regter arm moet worden afgehouden, en dat deze strafboetening door den Huishofmeester des Konings moet plaats hebben. Het gaat echter ter sprake, dat men ter liefde der beschaving, voor ditmaal deze wetsbepaling zal laten voortgaan.

Men weet dat de Engelschen zich supt aan de doode letter der wet houden en dat hij die overtuigd wordt van twee huwelijken te hebben aangegaan wordt gehangen, terwijl men zich ongeregtigd achtte volgens deze wetsbepaling iemand, zoo als gebeurde, aangeklaagd van wel drie huwelijken te hebben aangegaan, te veroordeelen. Wat gebeurt, nu nog niet heel lang geleden? Een fatsoenlijk man trouwt, zoo als hij voorgaf bij ongeluk, eene tweede vrouw staande echt met de eerste. Hij raadt pleegt een schrandere advocaat, die echter geen kans ziet hem van de galg vrij te pleiten, zoodra het ontdekt wordt, maar hem den raad geeft, om spoedig eene derde te trouwen. Hij doet het, wordt echter aangeklaagd, maar men durft hem niet te veroordeelen. Sedert dien tijd is bij *Bigamie* het woordje *Polygamie* ingeschoven. Zoo verhaalt VENDEBORN, *Toestand van Groot-Brittanie*.

In 1833 had er een tweegevecht in Londen tusschen vrouwen plaats, waarvan de een door de ander werd doodgeslagen. De moordenaar erkende hare misdaad in den Gerigte en wel dat zij het er op had toegelegd hare partij om hals te brengen. De Jury echter sprak haar van alle straf vrij, omdat de wet wel het tweegevecht, doch niet tusschen vrouwen verbood.

Dit vindt men onder anderen bij MALTEN, *Neueste Weltkunde*.

Lord Clermont gaf aan twee Iersche boeren in het jaar 1824, die zich niet eens in zijnen dienst bevonden, een zonderlingen last, welke zij niet uitvoerden. Daarop sloeg de Lord deze beide menschen op eene alleronbarmhartigste wijze. De boeren klaagden den Lord aan, en zijne hoogedelheid werd veroordeeld 20 pond sterling te betalen. Maar de Regter ontzag zich niet hierbij de verklaring te geven, dat dit vonnis hem de diepste smart veroorzaakte: ja, het oogenblik, dat hij deze sententie uitspreken moest, was hem het bitterste van zijn geheele leven! Het vergrijp van den edelen Lord was van de ligtste soort, van den allergeringsten aard. Hij zag in de tegen zijn edelheid ingebragte bezwaren eene ware zamenspanning!

WOLLGRAFF, *Politik*.

De Kerkeraad der Evang. Luth. Gemeente alhier, betuigt door deze haren hartelijken dank, voor de ruime bijdragen, uitgereikt bij gelegenheid van het gehouden Winter-Collect, op den 31 December II., ten behoeve der Armen der Gemeente.

Ook bij deze gelegenheid was het weder blijkbaar, dat Leeuwardens ingezetenen, bij voortdoring het grootste belang blijven stellen in het tot hunner hulpbehoevende natuurgenoeten, en hierdoor aangespoord, en in staat gesteld, zullen Armverzorgers der Gemeente de meest doelmatigste middelen pogem aan te wenden tot leniging der ellende van wezenlijk behoeftigen.

De Kerkeraad der Evang. Luth. Gemeente te Leeuwarden, Namens hetzelfde, D. C. STÖCKER, C. Scriba.

T O O N E E L - B E R I C H T.

Op Woensdag den 7 Januarij 1835, zal door den Heer NIEMECZEK, in den Schouwburg alhier verdoond worden: 1. De TWEE GELEIENGELS of ARLEQUIN DANSMEESTER, Pantomime. 2. Groote ACROBATISCHE EXERCITIEN, met en zonder Balanceerstok, tusschen welke eene KOMIEKE en BOERSCHES SCENE, uitgevoerd door de Heeren Flook en Boudin. 3. De DUIVELSMOLEN, Toverpantomime, in twee bedrijven.

Tusschen de bedrijven zal er eene SCHERMPARTIJ plaats hebben tusschen de jonge Jufvrouw Pallontie en den heer G. S. van der Heufel en nog verscheidene andere Heeren; de Schermpartij zal geopend worden door de bovengenoemden.

NB. De Intekeningslijst ligt aan den Schouwburg, men kan dus, des verkiezende nog voor vier kaartjes abonneren.

*. Heden verlost van eene welgeschapene DOCHTER, G. SCHEPEL, geliefde Echtgenoot van A. VEEN.

Sneek, den 31 December 1834.

*. Mijne geliefde Echtgenoot, BAUDINA MENALDA, beviel heden voorspoedig van eenen welgeschapenen Zoon.

Bolsward, den 1 Januarij 1835.

*. Heden overleed na eene hevige kortstondige roodvonkziekte, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, ELIZABETH STUURWOLD, in het 43ste jaar haars ouderdoms, en het 23ste onzer gelukkige Echtvereeniging.

Zij volgde zeven geliefde Kinderen ten grave, mij nog zes Zonen nalatende, waarvan drie hun dieptreffend verlies niet beseffen.

Diep ter neder geslagen, wensch ik in Godes wijs bestuur te berusten en roep zijne eeuwige Heide in tot onze troost.

Harlingen, den 25 December 1834.

*. Heden overleed tot onze bittere droefheid, ons geliefd jongste Zoonje EGBERT, in den jeugdigen leeftijd van bijna vijf jaren.

Leeuwarden,

den 27 December 1834.

Deze strekke tot bijzondere kennisgeving zoo in als buiten de stad.

*. Heden avond omstreeks 9 ure overleed tot onze innige droefheid, aan de gevolgen eener langzame verzwakking, onze veelgeliefde Vader, ABRAHAM GERARDUS ALTHUZIUS, in den gezegenden ouderdom van ruim 75 jaren.

Dankbaar aan den Allerhoogsten, voor dat wij oes zoo lang in zijn bezit mogten verblijden, wenschen wij dan ook in dezen, Gode eerbiedig te zwijgen, en ons te troosten met de hoop van een zalig wederzien.

Gastmeer,

den 27 December 1834.

Strekende deze tevens tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*. Tot mijne groote droefheid, is heden avond aan hevige stulpoortsen, mijn jongste Kind en eenig Zoonje, JAN CORNELIS, bijna 14 jaar oud, overleden; terwijl zijne Moeder, reeds sedert verscheidene maanden aan eene uitterende ziekte hopeloos ter neder ligt, en in den zorgelijken toestand verkeert.

Grouw, den 29 December 1834.

Vrienden en Bekenden gelieven deze te houden voor communicatie.

*. Heden overleed tot onze bittere droefheid, ons jongste Dochterje, TAMMER, wier bezit ons slechts vijf weken vervulde.

Bolsward,

den 31 December 1834.

*. Heden avond overleed mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, JAN VAN DER WIELEN, in den ouderdom van 31 jaren en 7 maanden, mij nalatende een Zoonje, te jong dit verlies te beseffen. Hard treft mij deze slag, en smartelijk is het mij hem te missen, met wien ik bijna zeven jaren gelukkig was. Ik wensch echter eerbiedig te berusten in den wil van God, wiens doel wijs en heilig is.

Leeuwarden,

den 1 Januarij 1835.

De Affaires zullen met behulp van een deskundig persoon worden gecontinueerd.

*. Heden nacht circa een uur overleed in den ouderdom van ruim 22 jaren, tot bittere droefheid van mij, mijne Kinderen en verdere betrekkingen, mijn hartelijk geliefde Zoon, HENDRIKUS VAN BELKUM, in leven Student in de Godgeleerdheid aan de Hoogeschool te Utrecht.

Leeuwarden,

den 3 Januarij 1835.

W. HOSBACH,

Wed. P. VAN BELKUM.

Niedt uit naam mijner Kinderen.

